

מי הדליף את הסוד?

אחרי המהפך הכריז שריהאוצר על הנהגת חגיגה כללית למבריקים ולמעלמימים. מייד עם ההודעה כי לכל יש ראלו מותר לרכוש רק 3000 חולר, הכריז האוצר כי הורה לבנקים שלא לבדוק כמה פעמים קונה כל ישראלי כמות זו, וכן הורה שלא לחפש אצל היוצאים לחו"ל, העלולים לקחת עימם מיליוני דולרים בניגוד לחוק. הוראה זו כמות כהזמנה גלויה לכל לעבור גם על התקנות החדשות ללא חשש.

60 מיליארד

— שחור

הזמנה גלוויה נוספת לעבור על החוק היא הגדלת מס הערך-המוסף. האוצר כבר הודה שלא יותר ממחצית המס שהיה צריך להגיע אליו, אכן נמסר לו. מה שקורה בפועל הוא שחלק ניכר מספקי השירותים הסחורות אינו גובה מס, או שגובה אותו מן הצרכן ואינו מעביר אותו לאוצר. על-ידי הגדלת המס ל-12 אחוזים, מגדילים את התמריץ לגביבת המס הנגבה.

בעוד שברור וגלוי כי ציבורי-השכירים נפגע מן ה-מהפך, בעלי ההון השחור יעשו רווחים נאים. דוגמה לעי-דוד התעשרות שחורה תוך עבירות על החוק, היא מס המלאי. האוצר הודיע כי יטיל מס מלאי כדי להרגיע את השכירים. בפועל הודיע כי מותר שלא לשלם מס על מלאי בשווי 40 אלף לירות ראשוניות, וכי רק על סחורה בשווי העולה על 40 אלף הלירות הראשונות ישלם מס. מכאן שכל אחד מרוויח קודם כל 40 אלף לירות. את המס על התוספת ישלמו ב-10 תשלומים ללא ריבית. לברי-צוע הצו היקצה האוצר 500 איש, שיספיקו אך בקושי לבדוק 50% מכמות המלאי בארץ.

חישובים שונים מראים כי המהפך יגדיל את ההון השחור ב-18 מיליארד לירות לדרך, והוא יגיע ל-58 מיליארד לירות. מעריכים כי יש בארץ כ-10 מיליארד לירות שחורות בנת"ד וצמודים. בעלי הנת"ד ירוויחו עד 40 אחוזים, ובעלי הצמודים ירוויחו 10 אחוזים. רק הרווח הכולל של המשקיע השחור באלה הוא שני מיליארד לירות.

מעריכים כי קיים מלאי-סחורות שחור של 10 מיליארד לירות. ערך מלאי זה יגדל ב-4 מיליארד לירות בערך, שיצטרפו לשני המיליארדים הקודמים. לאלה יצטרף ההון השחור המושקע במטבע זר.

לדיברי שימחה ארליך, מתוקים ישראלים ב-3 מיליארד דולר בבנקים בחו"ל, כולם שחורים. שווי פיקדונות אלה יגדל ב-4 לירות לדולר, והתוספת השחורה שווה ל-12 מיליארד דולר.

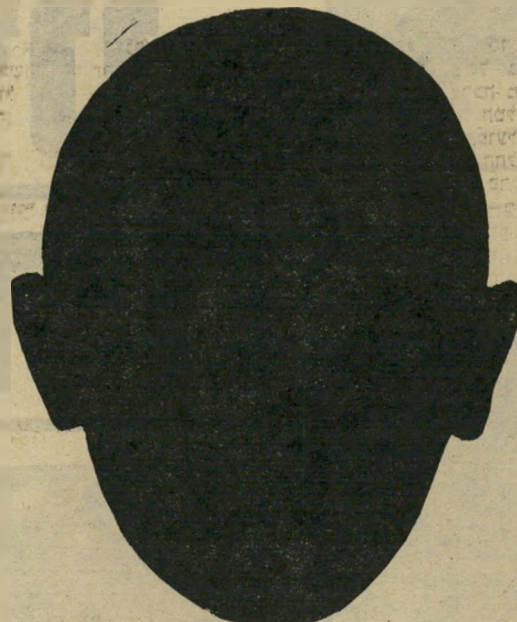
הסך הכולל של הכסף השחור שהרוויחו בעני הכסף השחור, מניע ל-18 מיליארד לירות, וסך ההון השחור בארץ יהיה עתה קרוב ל-60 מיליארד לירות!

במסיבות-העיתונאים של ראשי האוצר, אחרי המהפך, היו לעיתונאים המוני שאלות. איש לא שאל את השאלות הנוגעות לנושאים שהעליתי כאן. אולי מפני שגם מרבית העיתונאים משתתפים במישחק החדש של הליכוד, מי-חק התעשרות המהירה.

יגאל לביב

נוידרפר, הממונה על שוק ההון בן-עמי צוקרמן, הממונה על התקציבים שרישלום שירן, החשב הכללי גיורא גוית, היועץ המישפטי אבנר קסוטו, היועץ הכלכלי אפרים דובי רת וסמנכ"ל המשרד לעניינים בינלאומיים דן הלפרין. על אלה נוספו שריהמיסחורות-התעשייה יגאל הורביץ, שריהביטחון עזר וייצמן, שריהתקלאות אריאל שרון, שרי-האנרגיה יצחק מודעי, סגן-ראשי-הממשלה יגאל ידן, ושרי-המישפטים שמואל תמיר.

מכאן שדפחות 22 אנשי-מפתח ידעו את סוד המהפך מבעוד מועד. אין לדעת אם לא דיווחו על סוד זה ליועציהם או לעוזריהם הקרובים, או לנשותיהם או ידידותיהם או סתם פלטו רמז לחבר טוב. די היה ברמז מצד אחד מבין 22 יודעי סוד המהפך, כדי להסביר את הביקוש הפתאומי לנת"ד בבורסה. את החוקרים, שיצטרפו לחקור בפרשה,

יש לצייד במידע שיאפשר להם לזהות בין הקונים של הנת"ד אישים הקשורים במישהו מרשימה ה-22 שידעו. הדלפה זו היתה משתלמת ביותר. מי שקנה דולאר נת"ד כיום ממישי או השישי בשבוע שעבר, הרוויח תוך 48 שעות קרוב לחמש לירות לדולאר, או קרוב לחמישים אחוזים על השקעתו. על מיליון דולאר הנת"ד שניקנו ביום החמישי בבורסה היו מי שהרוויחו חמישה מילי"יון לירות בקרוב. רווח זה פפור מבד מס. רווח זה מסמל את המהפך. מדיניות כלכלית זו כל עיקרה להעשיר שיכבה מצומצמת ולמנוע כל אפשרות של פגיעה בתעשרות גם אם נעשתה תוך עבירות. מייד

העובדות הן חד-משמעיות: במשך כל הימים שקדמו להודעה על המהפך הכלכלי, היה הביקוש לנת"ד מצומצם ביותר. במרבית הזמן היה היצע עודף של נת"ד, ושערו ירד מדי יום. העובדה שלא היה כל ביקוש לנת"ד הוכיחה, כי לפחות עד היום הרביעי לא דלף הסוד של המהפך.

אולם ביום החמישי, יום לפני מירסום המהפך, חל מהפך גם במחירי הנת"ד. בבורסה לניירות-ערך כתיאביב התנהח מיסחר ער ביו"ת נת"ד, והביקוש הגיע לסך של מיליון דולאר! שער הנת"ד עלה באותו יום ב-15 אחוזות, והגיע ל-11.64 לירות.

עליה זו היתה חסרת-תקדים בבורסה, ולמרות שגיסו להסבירה בדיברי שריהאוצר, שימחה ארליך כי עלולים להיות כמה פיתוחים וזחלים, היתה ברור כי ביגלל פחת וזחל בעתיד לא-מוגדר איש לא יקנה נת"ד. שכן בפני חות וזחל מרוויחים שני אחוזים בעוד מחירי הכסף להשר קעה בנת"ד, בריבית בנקאית מקובלת, הוא יותר משלור-שה אחוזים לחודש והסיכון רב על הסיכוי.

ההיקף העצום של הביקוש לנת"ד ביום החמישי מקומד כי סוד המהפך דלף באותו יום החוצה. בניגוד מוחלט למפע ההתפארות של השרים, כי הצליחו לשמור על הסוד וכי מנעו הפעם הדלפות, מה שקרה בבורסה ביום החמישי שיהווה הוכחה ניצחת להיפוך המוחלט.

יש להביא בחשבון כי התנהח מיסחר ער בנת"ד גם ביום השישי, אולם מיסחר זה התנהח בתוך הבנקים, ולא דווח עליו בבורסה. סמנכ"ל הבורסה-לניירות-ערך, נתן שלה, השיב כי אכן הבחינו בבורסה בביקוש העצום, אולם גיסו לבדוק מה מקורו — אם הוא ביקוש של בודדים או של ציבור רחב. בדיקה זו ניתנת לעריכה בנקל, ודומה כי הפיתאומיות של הביקוש הענקי של היום החמישי, ובוודאי המיסחר התנהח ביום השישי, מחייבים שמשרד-האוצר יורה על בדיקה בבורסה וב-בנקים, ועל זיהוי מבקשי הנת"ד והקשרים בינם לבין אלה שידעו על המהפך מראש.

22 איש

ידעו!

מי שסבור כי סוד המהפך היה ידוע למיספר אנשי-שם מצומצם בלבד, טועה. פירסומים שונים של אנשי-האוצר, שביקשו להתפאר בכך שידעו על המהפך שנשמר בסוד כה כומס, מראים כי עשרות אנשים ידעו על מה שצפוי.

שריהאוצר וראשי-הממשלה היו ראשוני המחליטים אליהם צורפו כבר לפני כמה חודשים סגן שריהאוצר יחזקאל פלומין, סמנכ"ל האוצר עמירם סיוון, נגיד בנק ישראל ארנון גפני היועץ המישפטי לממשלה, אהרון ברק, בתחש ספטמבר שוחח ארליך על התוכנית עם אנשי קרן המטבע הבינלאומית. בקרן עובדים כמה ישראלים, שקרוב לוודאי שמעו אף הם על התוכנית. עם שובו של ארליך לארץ סיפרו את העניין לאנשי בנק ישראל, צבי זוסמן ואליעזר שפר ועימם גם למפקח על המטבע חזר באוצר, דב קנטרוביץ. הממונה על הכנסות המדינת משה

של האישים המלווים תמיד עלידי גור-רילה צמודה.

פשעים

הלב המטורף

האיש שהקים אנדרטה

לחללים, כימעט שהוספה

חללים זאנדרטה

הידעה שפורסמה בכל העיתונים הכיתה את הקוראים בתדהמה. אורח חדר לבסיס שבו הוא משרת כחייל מילואים, עם כלב הדוברמן שלו, מבלי שאיש ינסה לעצור בעדו ולבקש ממנו צו המאשר כניסתו כאורח לבסיס צבאי. האורח תפס שני חיילים כבני-ערובה התעלל בהם קשות תוך כדי איום בנשק אגב ליטוף כלבו. אחד החיילים הצליח להימלט בעוד האחר, שהוכה על-ידי המטורף עד זוב דם, איבד הכרתו. החוטף דרש ששרי-הביטחון עזר וייצמן יובא למקום, וסירב להניח את נשקו ולחדול מהתעללותו בחייל. לבסוף (המשך בעמוד 35)

סגן-ראשי-ממשלה ירון

לא ינום שומר ישראל — על חשבון מי?

יהו, שמירה אישית של גורילות מהיחי-דה המייחודת. הוא נתקל בסירוב, ואחד ממפקדיה של אותה יחידה אמר אז: "העניין יעלה יותר מדי כסף למדינת יש-ראל, והאגו של ישעיהו לא מספיק חשוב בשביל זה."

אך נראה כי האגו של ייגאל ידן כן חשוב דיו. דרישתו הראשונה, לפני שהעי-לה כל דרישה אחרת, ברגע שבו התמנה כסגן-ראשי-הממשלה, היתה להקצות לו שומרי-ראש אישי. בנין, השר האחראי על היחידה, הסכים מייד, אך כדי לשמור על איוון בתוך הממשלה הורה לתת שומרי-ראש אישי גם לשרי-האוצר.

נראה כי המחלה העיקרית הפוקדת עתה את ייגאל ידן היא מחלת השיכחה. אחרי ששכח את שבעת העקרונות המפורסמים של ד"ש ונכנס לממשלה, אחרי ששכח את הבטחותיו לבוחריו, לפני ואחרי הב-חירות, לאחר ששכח את הצהרותיו מלפני שלושה שבועות נגד כניסת ד"ש לממ-שלה, שכח ידן גם את אחד העיקרים הראשיים בתורת ד"ש: צימצום, מניעת ניפוח תקציבים וביובו כספי המדינה. כל זאת, כדי להיכנס למועדון האקסקלוסיבי